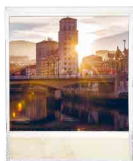

HET BESTE VAN BILBAO & BASKENLAND IN 6 ROUTES

ROUTE 1 > BILBAO CASCO VIEJO & BILBAO LA VIEJA p. 18

Het historisch centrum is een toeristisch netwerk van nauwe straatjes en pleinen, maar de *Bilbaíno* komt hier graag. De multi-etnische wijken Bilbao la Vieja en San Francisco bruisen van creativiteit.

ROUTE 2 > BILBAO ABANDO & LANGS DE RÍA DE BILBAO p. 38

Een ingrijpende renovatie was hier nodig om de groei van Bilbao mogelijk te maken. Je ziet er brede straten en prachtige gevels. Aan de rivier hebben scheepswerven plaatsgemaakt voor het Guggenheim en wandelboulevards.

ROUTE 3 > BILBAO INDAUTXU p. 58

In Indautxu wordt gewoond, gewerkt, gewinkeld en genoten. Historische gebouwen van verloren gegane industriële activiteit zie je geïntegreerd in moderne architectuur. Het is heerlijk in het Parque de Doña Casilda Iturrizar.

ROUTE 4 > SAN SEBASTIÁN p. 78

In het historisch centrum van San Sebastián moet je zijn voor *pintxos*. In het Centro kun je heerlijk winkelen, en de strandbaai La Concha laat je wegdromen bij een onvergetelijk panorama.

ROUTE 5 > VAN SAN SEBASTIÁN NAAR BILBAO 🚗 p. 98

De mooiste landschappen en de leukste dorpjes vind je aan de 'Groene Kust'. Ook prachtige stranden en surfscenes, bijzondere musea, de beste plekjes om vis te eten, kunst, winkeltjes en markten.

ROUTE 6 > VITORIA-GASTEIZ p. 118

Hier kun je curieuze musea bezoeken en teruggaan in de geschiedenis van de amandelvormige, onontdekte hoofdstad van Baskenland.

OVER ONZE LOCAL

Tim houdt van de Baskische natuur om te kunnen hiken, wielrennen en mountainbiken. Daarnaast voelt hij zich thuis bij de Basken die van elke sociale aangelegenheid een uitgebreide interactie maken. Hij woont in de hoofdstad Vitoria-Gasteiz en heeft het klimaat lief met haar echte zomer, herfst, winter en lente. Zijn lievelingsgerecht is *txipis en su tinta*.

LOCAL

Tim Plaggenborg

TIP

Leer een paar Baskische woordjes zoals *kaixo* (hallo, spreek je uit als *kai-sjo*), en *eskerrik asko* (zeer bedankt). Veel Basken zullen het waarderen.

WERK

Journalist, schrijver
& researcher

TIME TO MOMO IN BILBAO + BASKENLAND

Stap je hotel uit en loop regelrecht naar de leukste wijken van de stad. Onze auteurs vertellen je waar je nieuwe restaurantjes vindt en waar je moet zijn voor de beste koffie of dat lokaal gebrouwen biertje. Bij time to momo slaan we de dertien-in-een-dozijn-winkelstraten over en wandel je, terwijl je onderweg een bezienswaardigheid meepikt, naar de tofste winkeltjes, vintage markten, creatieve hotspots en fijne parken waar de locals zelf graag komen. Onderweg kom je langs nog veel meer interessante adresjes, dus kijk goed om je heen.

Jij gaat Bilbao, San Sebastián en Vitoria-Gasteiz ontdekken! Bilbao wordt door z'n inwoners in het Baskisch *el Botxo* genoemd. Deze creatieve, stoere stad met prijzen voor innovatie en stedelijke renovatie is met de komst van het Guggenheim Museum onder de postindustriële rookpluim vandaan gekomen, zonder de diepgewortelde liefde voor de Baskische cultuur en traditie te verliezen.

Bewonder de kunst en architectuur en beleef de creatieve vibe in de multiculturele wijken, nippend aan een vermout. Ontstressen kan in de sierlijke badstad San Sebastián (*Donostia* in het Baskisch), op slechts een uurtje rijden van Bilbao. Vitoria-Gasteiz is de hoofdstad van Baskenland en ligt een uurtje landinwaarts. In 2012 werd Vitoria gekozen tot European Green Capital en de stad is in de race om als eerste Spaanse stad het certificaat voor ecotoerisme-bestemming te krijgen.

HAAL ALLES UIT JE STEDENTRIP!

Met de zes routes in deze gids kun je te voet of met de auto en in je eigen tempo de leukste wijken van Bilbao, San Sebastián en Vitoria-Gasteiz en de omgeving daarvan ontdekken. De routes leiden je langs musea en bezienswaardigheden, maar laten je vooral ook zien waar je lekker kunt eten en drinken, shoppen, genieten en leuke dingen kunt doen. We tippen je de beste adresjes waar we zelf ook graag komen, dus misschien komen we elkaar wel tegen!

Op de overzichtskaart voor in de gids kun je zien door welke delen van Bilbao en de regio de routes lopen. Voor een gedetailleerde plattegrond per route ga je naar het begin van het betreffende hoofdstuk. Daarop vind je ook de adressen. Aan de kleur van de bolletjes kun je zien om wat voor soort adres het gaat (zie de legenda onderaan deze pagina). Verderop in het hoofdstuk wordt elk adres steeds uitgebreid beschreven en vind je de adresgegevens, openingstijden en bereikbaarheid. Zonder de genoemde adressen uitgebreid te bezoeken, duurt één wandelroute ongeveer twee à drie uur. Voor route 5 is het verstandig om meer tijd uit te trekken: deze route leg je per auto af. De afstand in kilometers vind je boven de routebeschrijving.

LEGENDA	
● >> BEZIENSWAARDIGHEDEN	● >> SHOPPEN
● >> ETEN & DRINKEN	● >> LEUK OMTE DOEN

PRIJSINDICATIE

Om je een idee te geven van de prijzen in restaurants, vind je bij de adresgegevens steeds een prijsindicatie. Tenzij anders vermeld, verwijzen we hiermee naar de gemiddelde prijs van een hoofdgerecht. De entreprijzen van bezienswaardigheden zijn de reguliere tarieven.

TYPISCH BASKENLAND

Baskenland is een autonome regio met z'n eigen taal. Het *Euskera* heeft geen enkele link met een bestaande taal en er is geen touw aan vast te knopen (veel k's en x-en). Vanuit officiële instanties wordt alles zowel in Euskera als Castiliaans gecommuniceerd; zo ook de straatnaamnoteringen. Basken zijn erg gesteld op hun rijke cultuur, tradities en taal. Een Baskische begroeting (*aupa* of *kaixo*) of bedankje (*eskerrik asko*) wordt erg gewaardeerd en zal de soms stug overkomende Bask direct doen ontdoen.

Bilbao ligt vlak bij zee, in de Golf van Biskaje, waar storm en regen aan de orde van de dag zijn. De spreektaal kent meer dan tien regentypen: *txirimiri* is zeer

zachte miezer. De straatstenen zijn er zelfs op gemaakt; het bloempatroon vloeit beter af en is veiliger. Koop een plu bij een heuse *paragüería* (parapluwinkel).

De *Bilbainos* zijn trots op voetbalclub Athletic Club, die uniek is in Europa, omdat er alleen voetballers spelen die in Baskenland zijn geboren of Baskische (groot-) ouders hebben. Het rood-wit is in een groot deel van de stad terug te zien. In San Sebastián is de kleur blauw-wit voor het al even enthousiast gesteunde Real Sociedad. In Vitoria-Gasteiz zijn ze trots op de voetbalclub Deportivo Alavés en de basketbalclub Baskonia (Spaans kampioen in 2020).

GOED OM TE WETEN

Bij veel winkels kun je ruwweg terecht tussen 10.00-14.00 uur en 17.00-20.00 uur. Grotere winkelketens in Bilbao in en rond Diego López Haroko Kale Nagusia (Gran Vía) zijn continu geopend. Zondag zijn vrijwel alle winkels gesloten.

Voor de lunch gaan de meeste restaurantkeukens om 13.30 uur open; 's avonds meestal niet voor 20.30 uur. Pas vanaf 22.00 uur raken de restaurants vol.

Reserveren is (zeker in het weekend) aan te raden. Ter informatie: de Bask eet graag en grote porties.

Een leuke film om vooraf te kijken is *Ocho Apellidos Vascos* (*Spanish Affair*).

PINTXOS

Welke bar je ook binnenloopt, de schalen *pintxos* op de bar trekken altijd je aandacht: stukjes stokbrood met een onuitputtelijke variatie aan beleg, bij elkaar gehouden door een prikker. In sommige bars mag je jezelf bedienen. Met een servetje (dat je zonder schroom mag laten vallen) pak je de pintxo. Onthoud het aantal voor bij het afrekenen. De eenvoudige *pintxo con jamón* is smakelijk, maar gooit geen hoge ogen bij de jaarlijkse pintxo-competities. In de weken voorafgaand aan de jurering proberen veel deelnemers verschillende creaties uit. Misschien proef jij een straks winnend kunstwerkje!

BILBAO BIZKAIA CARD & BONO ARTEAN

De Bilbao Bizkaia card geeft vrije toegang tot musea en openbaar vervoer én korting bij restaurants en activiteiten in Bilbao. Bestel online (bilbaobizkaia.com/es/inicio) en haal de kaart af bij een toeristeninformatiecentrum. De kaart is verkrijgbaar in de volgende varianten: 24 uur voor 30 euro, 48 uur voor 35 euro en 72 uur voor 40 euro.

De Bono Artean geeft toegang tot het Guggenheim en het Museo de Bellas Artes in Bilbao (niet per se op dezelfde dag). Je koopt de kaart voor 16 euro bij de kassa van een van beide musea. Let op: entree is gratis tussen 18.00 en 20.00 uur bij het Museo de Bellas Artes; de Bono Artean kan dan onvoordelig zijn.

FESTIVALS & EVENEMENTEN

In augustus vieren achtereenvolgens Vitoria-Gasteiz, San Sebastián en Bilbao hun jaarlijkse feestweek; respectievelijk Fiestas de la Blanca (4-9 aug), Semana Grande (13-20 aug) en Aste Nagusia (19-27 aug). Maar ook bijna alle andere steden en dorpen in Baskenland hebben hun eigen feestdag(en). Kortweg betekent dit: losgaan met sportieve en culturele activiteiten, concerten, dagelijks vuurwerk en openluchtbars, met veel eten en veel alcohol. Het liefst gaan de Basken daarbij gekleed in traditionele kledij.

Een aantal leuke evenementen in de drie grote steden zijn:

BILBAO

Basque Fest - april (basquefest.bilbao.eus) > Baskisch cultureel festival.

Loraldia festibala - lente (loraldia.eus) > Baskisch cultureel festival.

BBK Live - juli (bilbaobbklive.com) > muziekfestival met (inter)nationale artiesten.

Nuestra señora de Begoña - 15 augustus > religieuze feestdag.

SAN SEBASTIÁN

Tamborrada - 20 januari > historisch volksfeest.

Jazzaldia - juli (jazzaldia.eus) > jazzfestival.

Bandera de la Concha - september > roeicompetitie op zee.

Festival de Cine - september (sansebastianfestival.com) > filmfestival.

VITORIA-GASTEIZ

San Prudencio - 27-28 april > religieus volksfeest.

Azkena Rock Festival - juni > (azkenarockfestival.com) muziekfestival met (inter)nationale artiesten.

Ironman Gasteiz - juli (ironman.com/im-vitoria) > triathlon.

Mercado Medieval - september > historisch volksfeest.

De steden vieren zowel nationale, regionale als lokale feestdagen. Behalve op de algemene feestdagen (Pasen, Kerst, Nieuwjaar) zijn er veel aangepaste openingstijden en gesloten deuren op:

6 januari > Driekoningen

1 mei > Dag van de Arbeid

25 juli > Jakobus de Meerdere

31 juli > San Ignatius

15 augustus > Maria-Hemelvaart

25 augustus > Vrijdag van de Grote Week

12 oktober > Spaanse nationale feestdag

1 november > Allerheiligen

6 december > Dag van de Spaanse grondwet

8 december > Maria's onbevleete ontvangenis

VERVOER

VLIEGVELD

De internationale luchthaven Aeropuerto de Bilbao ligt 9 kilometer van Bilbao.

NAAR BILBAO

De **shuttlebus A3247** brengt je voor 3 euro in ongeveer 30 minuten vanaf het vliegveld naar het centrum van Bilbao en vice versa. Als je vanaf het vliegveld vertrekt, probeer dan rechts te zitten, want dan zie je vanaf de La Salve-brug het Guggenheim het beste liggen. De eindhalte in Bilbao is Intermodal, ook Termibus genoemd. Dit is het ondergrondse, centrale busstation van de stad. Handig om te weten: vanaf het vliegveld vertrekt de eerste bus om 6.00 uur en de laatste om middernacht. Vanuit Bilbao vertrekt de eerste bus om 5.00 en de laatste om 22.00 uur.

Een taxi pik je op bij de standplaats als je naar buiten loopt bij *Llegadas* (Aankomsten). De routeprijs naar het centrum van Bilbao is ongeveer 25-35 euro.

NAAR SAN SEBASTIÁN

Er vertrekt elk uur een bus van maatschappij Pesa naar San Sebastián. Een enkele reis koop je voor 17 euro via een automaat op het vliegveld of online (*pesa.net*).

NAAR VITORIA-GASTEIZ

Er zijn plannen voor een directe busverbinding van het vliegveld van Bilbao naar Vitoria-Gasteiz, maar in 2023 is deze nog niet gereed. Busmaatschappij La Unión rijdt op werkdagen minimaal elke 30 minuten en in het weekend minimaal elke 60 minuten vanaf Bilbao naar Vitoria-Gasteiz. De reistijd is ongeveer een uur. De bus komt in Vitoria aan op het centrale Estación de Autobuses, waar je de tram richting centrum kunt pakken met uitstaphalte Angulema. Tip: op werkdagen rijdt de bus van La Unión door naar Vitoria Universidad, vanwaar je (onder het treinspoor door) binnen 10 minuten naar het centrum loopt.

OPENBAAR VERVOER

Bilbao, San Sebastián en Vitoria-Gasteiz zijn ideaal om te voet te doorkruisen. Andere opties zijn **bus** (Bilbobus binnen Bilbao, Bizkaibus buiten de stadsgrens), taxi en in Bilbao ook **metro** en **tranvía** (tram). Denk je veel gebruik te maken van het openbaar vervoer, koop in Bilbao dan voor 3 euro een Barik-kaart bij een automaat in een metrostation. Op één kaart kunnen tot tien personen reizen, mits er per persoon wordt in- en uitgecheckt. Het saldo laad je op bij de automaten in de metrostations. De kaart is geldig voor al het ov en sommige liften, die je aan de rand van de stad naar de heuvel brengen. Met de Bilbao Bizkaia card (zie p. 7) kun je onbeperkt reizen met het openbaar vervoer.

De frequentie en tijden van alle genoemde transportmogelijkheden variëren met de seizoenen, het tijdstip en de dag van de week. Metro's in Bilbao rijden frequent. Op vrijdagavond rijdt de metro langer door en zaterdagnacht is de service continu. Meer info op *metrobilbao.eus/en* en *euskotren.eus/es/tranviabilbao*.

TAXI

Alle **taxi's** zijn wit, met een bordje op het dak waaraan je ziet of deze vrij is (groen is vrij) en met een tariefmeter. Starttarief is 5 euro. Zie Radiotaxi Bilbao (*taxibilbao.com*, +34944448888), Radiotaxi Nervion (*radiotaxinervion.com*, +34944269026), en in San Sebastián Radio Taxi Donostia (*taxidonosti.com*, +34943464646).

FIETSEN

De *Bilbaino* en *Donostiarra* ontdekken meer en meer het gemak en plezier van een **tweewieler** in de stad. In Vitoria-Gasteiz wisten ze dit al een tijdje. In Bilbao is het met name langs de rivier en in het park heerlijk cruisen. Fietspaden zijn sporadisch aangelegd en lopen soms ook over de stoep. Autobestuurders zijn over het algemeen wel gewend de weg te delen met fietsers; toch is het met name bij rotondes goed opletten. Binnen de stadsgrenzen moeten enkel kinderen tot 16 jaar een helm dragen. Erbuiten geldt deze verplichting voor iedereen.

De fietsenplannen Bilbo Bici en Dbici zijn helaas niet door bezoekers te gebruiken, maar er zijn verschillende mogelijkheden om een fiets te huren.

Tourné Bilbao (*tournebilbao.com*) heeft een groot fietsenpark met allerlei tweewielers te huur, met de **step** en de oer-Hollandse **bakfiets** als speciale aanraders. Minimale huur is twee uur en je fietst of stept al weg vanaf 8 euro. Ook leuk om te doen is het boeken van een fietstour met een gids. Kies een underground stadstour of maak een rit door de natuur langs de rivier om Bilbao op een andere manier te beleven.

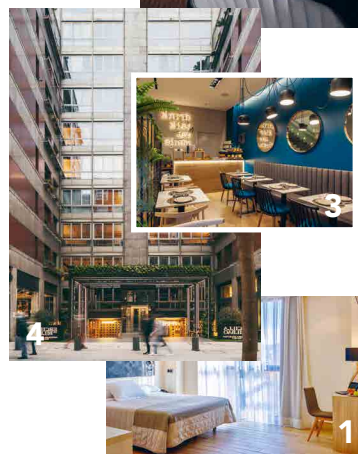
Urban Bike (*urban-bike.es*) verhuurt stadsfietsen, **tandems**, **mountainbikes** en **elektrische fietsen** – met de heuvels geen overbodige luxe. Sommige pelgrim-gangers huren hier een fiets om in tien dagen naar Santiago de Compostella te rijden. Eigenaar Javi adviseert je graag over routes en bezienswaardigheden; over de etappe Bilbao-Portugalete is hij bijvoorbeeld enthousiast (19,6 kilometer). Deze eindigt bij de Puente Colgante (zie p. 105). Terug kun je met de fiets in de metro.

In San Sebastián heb je ook mogelijkheden om een fiets te huren, onder andere bij Sanse Bikes (*sansebikes.es*) en Oh My Bike! (*ombdonostia.com*).

In Vitoria-Gasteiz is het centrum zo klein en soms zo steil, dat je beter kunt lopen dan fietsen. Maar de buitenwijken zijn via fietspaden goed te bereiken. Liefhebbers van groen moeten zeker de *Anillo Verde* (Groene Ring) verkennen. Dit rondje om de stad, onder andere langs het natuurgebied Salburua, is 33 kilometer lang. Capital Bikes (*capitalbikes.es*) brengt desgewenst fietsen naar specifieke locaties.

TOP 10

HOTELS

- 1 **Bilbao Plaza** > Bilbao Castaños
- 2 Boetiekhotel **Room Mate Gorka** > San Sebastián
- 3 **Sanse Bay** > San Sebastián
- 4 **Ercilla de Bilbao** > Bilbao Indaustu
- 5 **NYX Hotel Bilbao** is bruisend en hip > Bilbao Casco Viejo
- 6 Budgetvriendelijk: **Petit Palace Arana** > Bilbao Casco Viejo
- 7 **Hotel Carlton** > Bilbao Abando
- 8 **Numad Studios** > San Sebastián
- 9 **Hotel Conde Duque Bilbao** is klassiek > Bilbao Castaños
- 10 **Vincci Consulado de Bilbao** > Bilbao Abando

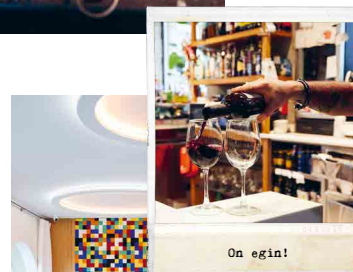
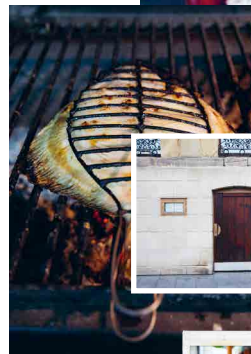
Bekijk nog veel meer **leuke hotels en appartementen** uit **onze selectie** via deze QR-code en **ontdek alle voordelen** van boeken bij time to momo!

TOP 10

PINTXOS

- 1 Bemachtig de wereldse *pintxo* met krab bij **Bar el Globo** > p. 48
- 2 Eetbare kunstwerkjes bij **Irrintzi** > Andra Maria Kalea 8, Bilbao
- 3 **Baster Bilbao** maakt *pintxos* volgens het 0 km-principe > p. 25
- 4 Formidabele *pintxos* op een mooi terras **El Toloño** > p. 130
- 5 Met **Basque Taste** proef je de beste *pintxos* op een culinaire tour > p. 142
- 6 Inktvisringen met *txakoli*, een winnende combi bij **Gure Toki** > Plaza Nueva, Bilbao
- 7 **El Promenade** serveert de *gilda*, dé *pintxo* van Bilbao > p. 49
- 8 Proef vegan *pintxos* bij **TxuKruT Vegan Bar** > p. 29
- 9 De bar van **Sorginzulo** staat vol en je wilt het allemaal > Plaza Nueva, Bilbao
- 10 Bij **Sagartoki** eet je de beste *huevo frito* ooit > p. 132

TOP 10

RESTAURANTS

- 1 Aziatisch ontmoet Baskisch bij **Kimtxu** > p. 46
- 2 Spectaculair eten bij **Kromatiko** > Avenida Beato Tomás de Zumárraga 2, Vitoria-Gasteiz
- 3 Sterrestaurant **Mina**, voor een culinaire belevenis > p. 30
- 4 **Bokado Mikel Santamaria**, met zicht op de baai > Plaza Jacques Cousteau 1, San Sebastián
- 5 Traditioneel Baskisch in een nieuw jasje; **Bascook** > p. 50
- 6 **Dando la Brasa** brengt Japan en Peru naar oud Bilbao > p. 28
- 7 In een unieke sfeer eet je achter de winkel, in **Casa Rufo** > p. 48
- 8 Traditionele visgerechten bij **Mandoya** > Txakur Kalea 3-5, Bilbao
- 9 Perfecte steak eet je, met uitzicht, bij **Txakoli Simon** > p. 139
- 10 **Casita de Sabino**, een must voor de visliefhebber > p. 49

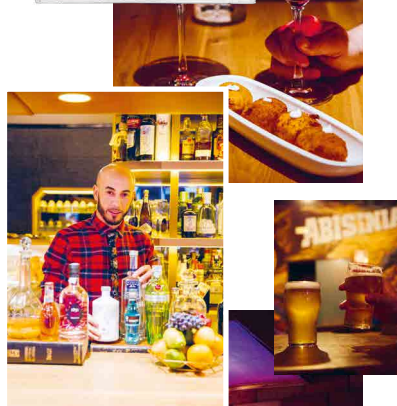

TOP 10

AVONDJE UIT

- 1 Begin de avond met een drankje en livejazz in **la Ribera** > p. 34
- 2 **Teatro Arriaga Antzokia**: een prachtige neobarokke zaal > p. 37
- 3 De 17e-eeuwse kerk **BilboRock** heeft een concertzaal > Mesedeetako Kaia 1, Bilbao
- 4 Een liveconcert of dj-set bij **Dabadaba** > Pasealekua Mundaiz 8, San Sebastián
- 5 **Pengüin Bar** heeft zestien mooie bieren op de tap > p. 68
- 6 **Kafé Antzoki** is open tot in de vroege uurtjes > p. 54
- 7 Bij **Dazz** in Calle Kutxi is het altijd gezellig > p. 134
- 8 Bij **La Antigua Cigarrería** dans je op dj-tunes > Astarloa 5, Bilbao
- 9 Cocktails met uitzicht bij Yandiola in het **Azkuna Zentroa** > p. 74
- 10 **Teatro Campos Eliséos**, voor een stijlvolle avond > Bertendona Kalea 3 Bis, Bilbao

ROUTEBESCHRIJVING 1

(ca. 5,6 km)

Begin bij La Ribera 1; misschien is er vandaag een leuk optreden. Loop langs het gebouw tot de ingang halverwege en ga de markthal in 2. Buiten loop je via Erribera Kalea door naar Iglesia de San Antón 3. Hierna ga je een stukje terug richting La Ribera en sla je rechtsaf de Artekale Kalea in. Dit is een van de zeven straatjes die in de 14e eeuw het stadshart vormden 4. Ga aan het einde rechts Goienkale in, een gezellige straat vol kroegjes. Ga de eerste links en direct weer links. Loop bij het kruispunt langs de Iglesia de los Santos Juanes en ga de eerste links. Waar vroeger vis werd verhandeld, koop je nu leuke kleding 5. Ga rechts Posta Kalea in om te genieten van een vermout 6. Loop een stuk rechtdoor door deze autoluwe straat met meerdere bekende winkels en stop bij een schattig theewinkeltje 7. Sla daarna rechtsaf richting het plein waar van alles samenkomt 8. Geniet van de sfeer en een pintxo. Verlaat het plein, neem onderweg een ijsje mee 9 en ga richting Plaza Unamuno waar in het Museo Vasco eind 2022 is begonnen met een grondige renovatie. Maar gelukkig zit er ietsje verderop een ander archeologisch museum 10. Schep vervolgens een luchtje met uitzicht op de stad door met de trap naar Parque Etxebarria 11 te gaan. Boven ga je rechts om de 'beschermvrouwe' van Bilbao te zien: de basiliek van Begoña. Loop terug, steek over en vervolg de route door het park. Daal af via de trappen voor een welverdiende lunch 12. Langs de rivier loop je naar theater Arriaga 13. Steek over en ga het Casco Viejo in. Na de bibliotheek 14 is het tijd voor een goede koffie 15. Nu is het moment aangebroken om te shoppen: mannen- en vrouwenkleding 16, een lekker zeepje 17, hip tweedehands 18 of kleding van een bijzondere ontwerper 19. Kijk daarna je ogen uit bij 20, geniet van een stuk vegan taart 21 of completeer je picknick met lekker brood 22. Ga rechts en steek de brug over om de wijk Bilbao la Vieja in te gaan. Proef de sfeer en iets lekkers 23 26 27 28 29 of vind iets moois 24 25 voordat je naar het museum gaat 30. Ga rechts Bailén Kalea in en reserveer voor lunch of diner 31 32. Vervolg de route omhoogkijkend naar de gevels. Maar kijk natuurlijk ook soms vooruit. Verderop koop je iets speciaals 33. Beëindig de wandeling langs de rivier met een drankje 34 35 of een diner 36.

ROUTE 1

BILBAO CASCO VIEJO & BILBAO LA VIEJA

OVER DE ROUTE

De route voert je door de oudste wijken van Bilbao. Na een bezoek aan de overdekte versmarkt La Ribera duik je de wirwar van straatjes in van Casco Viejo, afgewisseld met leuke pleintjes vol terrassen. Je stijgt boven de stad uit als je door Parque Etxebarria loopt. Vervolgens steek je de rivier over en ontdek je de heropleving van de mijnarbeiderswijk Bilbao la Vieja en immigrantenwijk San Francisco door de komst van ateliers, cafés en restaurants.

DE WIJKEN

Toen Bilbao in 1300 werd gesticht, bestond de stad uit twee wijken, **Casco Viejo** en **Bilbao la Vieja**, gescheiden door de Nervión-rivier. Casco Viejo was het commerciële centrum, waar de inwoners leefden van visserij en agricultuur. Schepen voeren af en aan tot waar nu de overdekte versmarkt **La Ribera** huist. Nog steeds is er hier dagelijks bedrijvigheid door alle aanvoer van verse producten van land en zee. Vanaf de rivier lopen zeven parallelle straatjes het stadshart in, verbonden door nauwe steegjes; het vormt een netwerk rondom de Catedral de Santiago.

Een zware overstroming in 1983 beschadigde veel van de eeuwenoude gebouwen. Gelukkig niet onherstelbaar. Kijk je omhoog, dan ontdek je vaak prachtige gevels. Traditie en cultuur staan hier hoog in het vaandel. Heel wat winkels kennen een lange geschiedenis en verkopen al decennialang stokvis of klederdracht. Een bezoek aan een van de musea brengt je nog verder terug in de tijd. Daarnaast zie je zaakjes van jonge ondernemers en ontwerpers, en veel barretjes en restaurants. Overdag bevolken toeristen de wirwar van straatjes. De locals kom je vooral tegen waar er *pintxos* worden verkocht, zoals op het mooie **Plaza Nueva**.

Zodra je de rivier oversteekt, loop je door de steile straatjes van Bilbao la Vieja, van oudsher bevolkt door mijnwerkers. Toen die industrie verdween, raakte de

wijk in het slop en werd het een broeiest van criminaliteit en prostitutie. De verloedering trof ook het ernaast gelegen **San Francisco**. Creatievelingen en jonge ondernemers hebben Calle de Arechaga nieuw leven ingeblazen. Met een ruim aanbod aan leuke restaurants en cafeetjes is het bij droog weer een gezellige drukte. San Francisco is zonder meer de meest multiculturele wijk van Bilbao, en is nog maar mondjesmaat door toeristen ontdekt. Maar buiten de beschreven route is er weinig te zoeken voor niet-locals.

WEINIG TIJD? DIT ZIJN DE HOOGTEPUNTEN:

MERCADO DE LA RIBERA + LAS SIETE CALLES + PLAZA NUEVA + TEATRO ARRIAGA ANTZOKIA + LOS 12 DE AL MARGEN

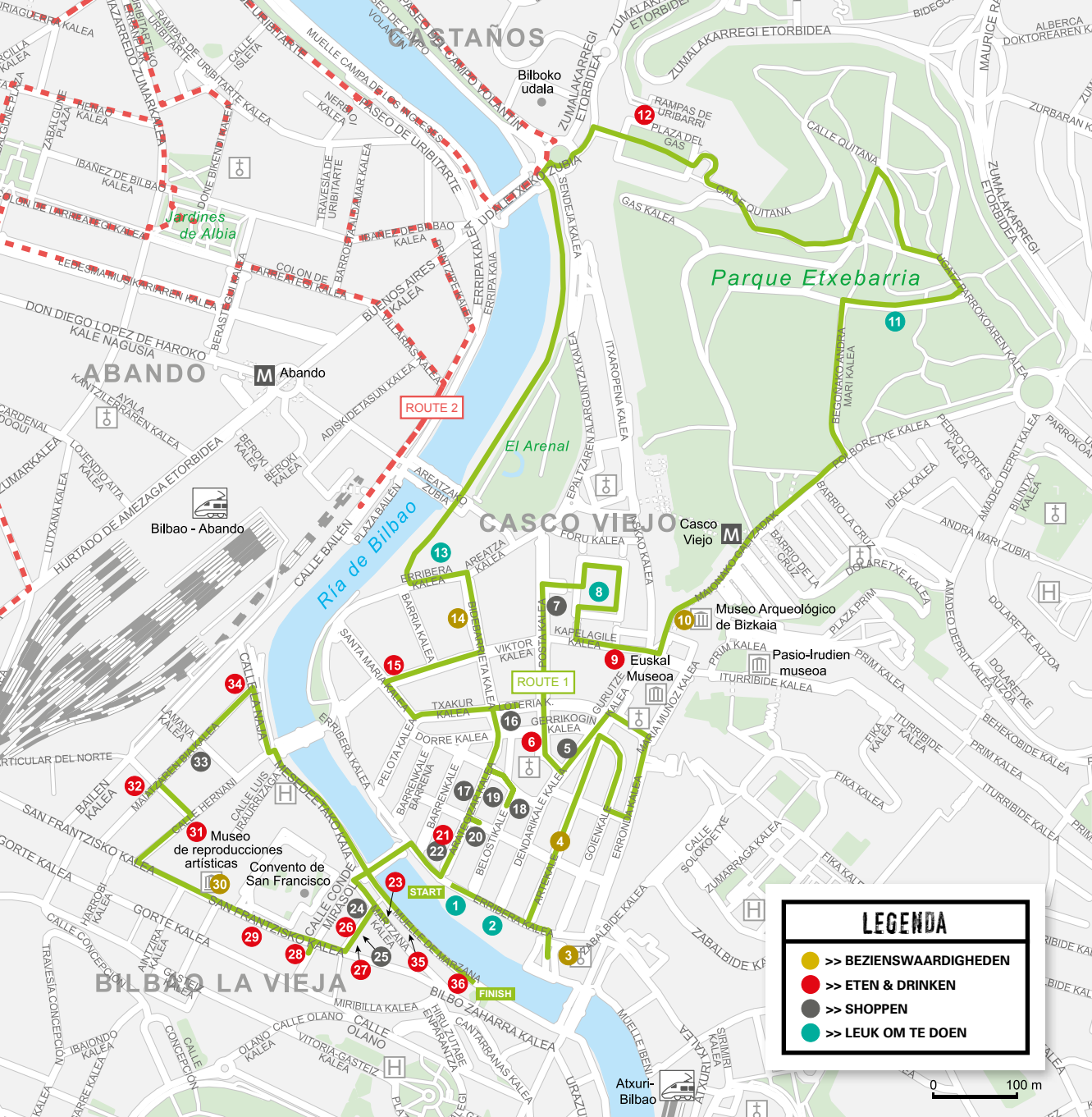

BILBAO CASCO VIEJO & BILBAO LA VIEJA

- 1 La Ribera
- 2 Mercado de La Ribera
- 3 Iglesia de San Antón
- 4 Las Siete Calles
- 5 Hitz
- 6 Baster Bilbao
- 7 Original Tea
- 8 Plaza Nueva
- 9 Gelati!! Gelati!!
- 10 Museo de Arqueología
- 11 Parque Etxebarria
- 12 Kokken
- 13 Teatro Arriaga Antzokia
- 14 Biblioteca Central de Bidebarrieta
- 15 Charamel Gozotegia
- 16 serie_be
- 17 Los Jaboneros
- 18 Flamings Vintage Kilo
- 19 Sinpatron
- 20 Magnolia Rare Books
- 21 Bohemian Lane
- 22 Labeko Okindegia
- 23 Bar Marzana
- 24 Mongolia
- 25 Ganboa Jewellery
- 26 Bihotz Café
- 27 Dando La Brasa
- 28 La Viña de San Francisco
- 29 TxuKruT Vegan Bar
- 30 Museo de Reproducciones de Bilbao
- 31 Ágape
- 32 Los 12 de AL Margen
- 33 Something Special
- 34 Bar Nervión Café
- 35 Txinpum
- 36 Mina

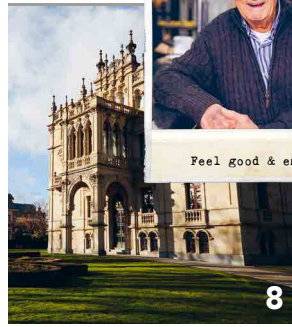
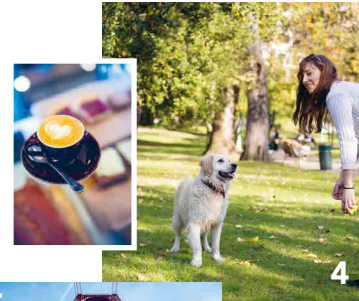

TOP 10 **ZONDAG**

LEGENDA

- >> BEZIENSWAARDIGHEDEN
- >> ETEN & DRINKEN
- >> SHOPPEN
- >> LEUK OM TE DOEN

- 1** Bekijk met je huurfiets het magnifieke natuurgebied **Salburua** > p. 12
- 2** **Plaza Nueva** bruist in Bilbao en Vitoria-Gasteiz > p. 37 & p. 137
- 3** Begin de dag met een uitgebreide brunch bij **Cinnamon** > p. 44
- 4** Voer de eendjes in **Parque de Doña Casilda Iturrizar** > p. 77
- 5** Bezoek de **Puente Colgante** en borrel in de oude haven > p. 105
- 6** Geniet vanuit **Funicular de Artxanda** van het uitzicht > p. 55
- 7** Bezoek een van de activiteiten in het hippe **Espacio Open** > p. 139
- 8** Tussen 11.00 en 14.00 uur kun je (gratis) het **Museo de Armería de Álava** bezoeken > p. 126
- 9** **Plentzia**, een city-escape, zoals ook de **Bilbaino** doet > p. 117
- 10** Brunch of biertjes proeven rond de middag bij **Basquery** > p. 50

BEZIENSWAARDIGHEDEN

③ Op de plek van **Iglesia de San Antón** vond ruim voor de bouw in 1546 intensieve handel plaats. Er stond destijds een pakhuis, logistiek gezien ideaal gelegen aan de rivier. Eromheen was een stadsmuur, een detail dat je nu nog in de kerk terugvindt. De bouwstijl is overwegend gotisch, met een barokke klokkentoren en het hoofdportiek in renaissancestijl. De kerk staat naast de *puente San Antón*. Deze brug was de eerste verbinding tussen de twee rivieroeveren. De eerste constructie stamt uit de vroege middeleeuwen. Zowel de kerk als de brug staan afgebeeld op het schild van Bilbao.

calle de la ribera 24, catedralbilbao.com, open ma-za 10.00-13.00 & 15.00-17.00, entree kerk € 4, entree kerk € 6, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera

④ **Las Siete Calles** (De 7 straatjes) behoren tot het oude historische centrum waar de rest van de stad omheen is gebouwd. De straten Somera, Artekale en Tendería waren de eerste drie, gevolgd door Belostikale, Carnicería Vieja, Barrenkale en Barrenkale Barrena. De omheinende stadsmuur is verdwenen, maar de charme van de straatjes met kleinschalige winkels is sinds 1300 intact gebleven. o.a. artekale kalea, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera

⑩ Eind 19e eeuw bevond zich op deze plek een treinstation; nu vind je hier het **Museo de Arqueología** en maak je een reis terug in de tijd. Je vindt er allerlei opgravingen uit Bilbao en omgeving uit onder meer de prehistorische tijd. mallona galtzada 2, open di-za 10.00-14.00 & 16.00-19.30, zo 10.30-14.00, entree € 3, vr gratis, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera

⑭ Dit gebouw werd aan het eind van de 19e eeuw in Frans-eclectische stijl gebouwd om onderdak te bieden aan El Sitio. Dat was een culturele vereniging, opgericht als eerbetoon aan de troepen die Bilbao verdedigden tijdens de Carlistoorlogen. Een halve eeuw later kreeg het pand de functie van bibliotheek: **Biblioteca Central de Bidebarrieta**. De bieb werd zwaar beschadigd tijdens de overstromingen in 1983, maar dankzij intensieve restauratiewerkzaamheden is het nu weer een prachtig gebouw. Neem zeker een kijkje in de studiezaal. bidebarrieta kalea 4, open jul ma-vr 8.30-19.30, aug 8.30-13.45, sep-jun ma-vr 8.30-20.30, za 10.00-14.00, entree gratis, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 arriaga

The heart of the city

⑩ In **Museo de Reproducciones de Bilbao** vind je reproducties van kunstergoed, waarvan de originele versies over de hele wereld zijn verspreid. Het is dan ook meer een speciaal klaslokaal voor studenten kunstgeschiedenis, maar ook voor niet-studenten is het een aanrader. Interactieve displays leren je meer over de processen van het kopiëren van kunstwerken.

san frantzisko kalea 14, bilbokoberreginenmuseum.eus, open half jul-begin sep di-zo 10.00-14.00, half sep-half jul di-za 10.00-13.30 & 16.00-19.00, zo 10.00-14.00, entree € 3, do gratis, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera

ETEN & DRINKEN

⑥ De wirwar van straatjes in de oude binnenstad brengt je steeds opnieuw langs **Baster Bilbao**. De verse *pintxos* op de bar (zowel volgens Baskisch als Catalaans recept) zijn gemaakt volgens het principe *km 0-barrio* (de buurt), dus gegarandeerd lokaal. Drink er een heerlijke huisgemaakte vermout bij.

posta kalea 22, telefoon +34944071228, basterbilbao.wordpress.com, open di-do 9.30-22.00, vr-za 9.30-23.00, zo 9.30-16.00, prijs pintxo € 2, ración € 7, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera

⑨ De naam is alleszeggend; bij **Gelati!! Gelati!!** eet je Italiaans ijs. Het assortiment is enorm en soms uitdagend door de bijzondere toevoegingen, zoals tomaat, ham of *Idiazabal*-kaas. Uiteraard ontbreekt de Bilbao-lekkernij *bollo de mantequilla* niet als smaak. Heb je geen zin in ijs? Kies dan een lekkere bonbon. kapelagile kalea 14, telefoon +34944151624, gelatigelati.com, open ma-do 14.00-21.30, vr 14.00-22.30, za 13.00-22.30, zo 13.00-21.30, prijs ijsje € 2,50, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera

⑫ Bij **Kokken** kom je voor een lunch of diner. Je kiest er vervolgens geen gerecht, maar het aantal gangen: vijf, zeven, of negen, altijd met een dessert. De vaak kleine gerechten met lokale producten bevatten verrassende smaakcombinaties. Je kunt kiezen uit vegetarisch, vis of vlees.

quintana kalea 3, telefoon +34946850920, insta @kokken_bilbao, open ma 13.00-16.00, di-do 12.00-23.00, vr-za 12.00-0.00, zo 13.00-17.00, prijs vijfgangenmenu € 20,50, metro I1, I2 abando, tram pio baroja of abando

15 In **Charamel Gozotegia** ligt een ruime keuze aan heerlijke gebakjes uitgestald, van *pastelería internacional y local* tot *tartas rústicas*, met ook vegan opties. Drink er een kop koffie, thee of vruchtensapje bij, terwijl je de huiselijke inrichting in je opneemt.

jardines kalea 2, telefoon +34944165984, insta @charamelgozotegia, open ma-do 8.30-20.30, vr 8.30-21.00, za 9.00-21.00, zo 9.00-15.00, prijs croissant + koffie € 2,95, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera

21 Bij het binnengaan van **Bohemian Lane** kom je in een blije, relaxte hippie sfeer. De heerlijke geuren van alle natuurlijke en veganistische, huisgemaakte lekkernijen komen je tegemoet. Dit zijn met name taarten en (cup)cakejes, maar ook hartige tortilla. Bestel er een versgeperste sap van groente en fruit of een warm drankje bij en nestel je in een van de knusse zithoeken.

carnicería vieja 3, telefoon +34680819423, bohemianlanebilbao.com, open ma-za 9.30-14.00 & 16.00-20.00, prijs cupcake € 2,90, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera

23 Het is al de derde generatie die bij **Bar Marzana** achter de toog staat. De grootouders en eigenaren van het eerste uur staan op een zwart-witfoto uit de jaren 50 op de kast bij de ingang. Aan het café is sindsdien weinig veranderd, en dat is meteen ook de charme ervan. De sfeer is relaxed, soms opgeleukt met een muziekoptreden. Vanaf het terras heb je bovendien een geweldig uitzicht op de rivier en de oude stad.

martzana kalea 16, telefoon +34946753036, open wo-za 17.00-23.00, zo 12.00-18.30, prijs broodje € 6, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera

26 **Bihotz Café** is een stek voor elk moment van de dag. De bar is duidelijk anders dan vele andere in Bilbao met zijn mix van vintage, Scandinavische en industriële stijl, comfortabele fauteuils en knusse hoekjes om een paar uur neer te strijken. Je drinkt hier goede (barista)koffie en thee, maar een ambachtelijk biertje van de tap of uit de fles kan ook. De menukaart is klein, met huisgemaakte sandwiches, salades, dips, nacho's en taart. Helemaal niet raar om hier 's ochtends koffie te drinken, naar de markt te gaan en daarna weer terug te komen voor een biertje. arechaga kalea 6, telefoon +34679060312, fb @bihotzsanfrancisco, open di-do 15.00-22.00, vr 12.00-22.00, zat 11.00-23.00, zo 11.00-22.00, prijs lunch € 6, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera

*
Stay out all night

27 De smeltkroes van culturen, die zo kenmerkend is voor dit deel van de stad, zie je ook terug in de creaties van de kok van **Dando La Brasa**. Hij kookt volgens de Nikkei-keuken: traditionele receptuur uit Peru, gecombineerd met Japanse smaken. Je hebt een enorme keus uit gerechten, zowel vegetarisch als met vis en vlees. Veel zijn ook als kleine portie te bestellen, lekker voor bij de borrel.

arechaga kalea 7, telefoon +34946756196, dandolabrasa.com, open ma-do & zo 11.00-1.00, vr-za 11.00-2.00, prijs € 18, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera

28 Bar-restaurant **La Viña de San Francisco** ligt op een hoek tussen twee wijken en krijgt veel aanloop van buurtbewoners en voorbijgangers. Het is er daarom altijd gezellig druk. Vanaf de bar aan de voorzijde loop je door een gang met originele kunstwerken naar het restaurant achter in het pand. Geniet hier van kleine, warme gerechten, die ideaal zijn voor de lunch. Probeer de typische zwarte rijst met inktvis of kabeljauw met zoete paprika. Ook vega's hebben hier ruime keus.

san frantzisko kalea 17, telefoon +34944713092, lavinadesanfrancisco.com, open ma-do 8.00-22.00, vr 8.00-1.30, za-zo 10.00-1.30, prijs dagmenu € 13,90, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera

29 Dit is de tweede locatie van de eigenaars van La Camelia Vegan Bar (route 2). Er staan bij **TxuKruT Vegan Bar** ruime salades, een bio-lasagne met vegan mozzarella en lasagnebladen gemaakt van speltbloem, en lekkere kroketten van paddenstoel met spinazie en bechamel op het menu. Dit laatste is de vegan-versie van een typisch Baskische *pintxo*.

san francisco 25, telefoon +34946411504, txukrutveganbar.es, open do 20.00-22.30, vr-za 13.00-16.15 & 20.00-23.30, zo 13.00-16.15, prijs € 12, racion € 7,50, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera

31 Voor **Ágape** is reserveren een must, want dit restaurant is heel populair. De Spaanse krant *El País* rekende het *menú del día* (dagmenu) van dit restaurant zelfs bij de twintig beste van Spanje. De beschrijving in de krant: 'Eenvoudige keuken, traditionele basis, volgt de seizoenen, maar met een moderne touch en een vleugje fusie'. De gerechten zijn met zorg bereid en ook een lust voor het oog.

hernani kalea 13, telefoon +34944160506, restauranteagape.com, open ma-do 13.30-16.00, vr-za 13.30-16.00 & 21.00-23.00, prijs dagmenu € 17, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera

32 **Los 12 de AL Margen** biedt stijlvolle *menús de degustacion* van twaalf gangen, desgewenst aangevuld met passende wijnen. Iedere maand wordt het menu vernieuwd, waarbij de chef-koks Pablo en Adrián de vier seizoenen laten bepalen welke producten worden opgediend. Zij runnen ook (hun eerste) restaurant AL Margen en de Japanner PAM & KO elders in de stad.

maiatzaren biko kalea 18, telefoon +34946420523, restaurantealmargen.com, open di-wo & zo 13.30-15.30, do-za 13.30-15.30 & 21.00-22.30, prijs twaalfgangenmenu € 39,50, wijnarrangement € 15, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera

34 La Ría de Bilbao heet ook wel de Nervión. Met weids uitzicht op de rivier en enkele kenmerkende gebouwen heeft **Bar Nervión Café** een toepasselijke naam. Het is een buurtcafé zonder opsmuk en er hangt een relaxte sfeer. Overdag kom je voor een kop koffie en de krant of een drankje met een *pintxo*, waarvan je buiten op een bankje kunt genieten.

naxa kalea 7, telefoon +34944169189, open ma-za 9.45-0.00, zo 12.30-0.15, prijs pintxo € 2, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 arriaga